

ACTUALISATIE ECOLOGISCH
VELDONDERZOEK

KIEVEEN

TE LOENEN

Ecologie

Rapportage actualisatie ecologisch veldonderzoek

Kieveen te Loenen

Opdrachtgever	Omgevingsdienst Veluwe IJssel Postbus 971 7311 BE Apeldoorn
Rapportnummer	1265.003
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	28 augustus 2020
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 088 - 5001600 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	[REDACTED]
Paraaf	[REDACTED]
Kwaliteitscontrole	[REDACTED]
Paraaf	[REDACTED]

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	8
	5.1 Steenuil	8
	5.2 Huismus	9
	5.3 Vleermuizen	10
	5.4 kleine marterachtigen	11
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	13
	6.1 Steenuil en kerkuil	13
	6.2 Huismus	13
	6.3 Gewone dwergvleermuis	13
	6.4 Kleine marterachtigen	14
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	15

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de omgevingsdienst Veluwe IJssel opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Kieveen te Loenen.

Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de ontwikkeling van het plangebied tot een bedrijventerrein.

Aanleiding van het onderzoek is de noodzaak van actualisatie van eerder op de onderzoekslocatie uitgevoerde onderzoeken. De huidige wetgeving is veranderd en de juridische houdbaarheid van de onderzoeken is verlopen. Econsultancy heeft in 2010 ecologisch onderzoek uitgevoerd in het plangebied (rapport 10015000 APE.G02.ECO1). Uit dit onderzoek is gebleken dat voor het realiseren van de plannen een ontheffing benodigd was voor het verstoren van nestplaatsen van de huismus en de afname van foerageergebied van de steenuil. Hiertoe heeft Econsultancy een activiteitenplan (rapport 10106144 APE.G02.ECO3) opgesteld en een ontheffing voor de destijds geldende Flora- en Faunawet aangevraagd. Deze ontheffing (FF/75C/2011/0119) voor de werkzaamheden is verleend voor de periode 1 juli 2011 tot en met 1 juli 2016. Omdat binnen deze periode de voorgenomen plannen niet zijn uitgevoerd is in 2016 door Econsultancy het ecologisch veldonderzoek naar huismussen, vleermuizen en gewone dwergvleermuizen geactualiseerd (rapport 1265.001). Ook uit deze actualisatie is voorgekomen dat met de voorgenomen omvorming van het plangebied tot bedrijventerrein ontheffing aangevraagd zal moeten worden voor negatieve gevolgen voor huismus, gewone dwergvleermuis en steenuil.

Inmiddels is de destijds geldende Flora en Faunawet overgegaan naar huidig geldende Wet natuurbescherming. De wetgeving is veranderd en het laatste onderzoek is meer dan 3 jaar geleden uitgevoerd. Hierdoor zal een nieuwe actualisatie van zowel de quickscanfase als het aanvullend onderzoek uitgevoerd moeten worden om de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming. De initiatiefnemer heeft aangegeven dat de quickscan voor beschermde soorten niet geactualiseerd hoeft te worden, maar in het aanvullend onderzoek wordt wel rekening gehouden met nieuwe beschermde soortgroepen zoals kleine marterachtigen. Onderhavige onderzoek betreft daarom de actualisatie van het onderzoek naar huismus, steenuil en vleermuizen alsmede een onderzoek naar wezel, bunzing en hermelijn.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 15 ha) is gelegen tussen de Kieveen, de Hoofdweg, de Molenweg en de Loenense beek, circa 1,6 km ten noordoosten van de kern van Loenen in de gemeente Apeldoorn. In figuur 1 is de ligging van de onderzoekslocatie weergegeven, figuren 2, 3 en 4 geven een overzicht van de onderzoekslocatie middels foto's die zijn genomen tijdens het onderzoek naar kleine marterachtigen (2020).

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 199.600$, $Y = 460.200$.

Figuur 1. Ligging onderzoekslocatie.

Figuur 2. Lage houtwal/struweelrand tussen oostzijde en westzijde van de onderzoekslocatie.

Figuur 3. De schuur bij Kieveen 10 gezien vanaf de zuidzijde.

Figuur 4. Overzicht van de woning aan de Kieveen 10.

Het plangebied is grotendeels onbebouwd. Aan de noordoostzijde van de onderzoekslocatie is een bebouwd perceel gelegen: Kieveen 10. Dit perceel bevat een woonhuis, garage en westelijk gelegen tuin. Op het perceel ten zuidoosten van de bebouwing is een houtopstand met diverse bomen en struiken gelegen. Het overige deel van de onderzoekslocatie bestaat uit agrarische grond met houtsingels tussen en langs de zijdes van de weilanden.

Ten noorden, oosten en zuidoosten van het plangebied zijn bedrijventerreinen gelegen. Ten zuiden, westen en noordwesten van het plangebied liggen weilanden en houtsingels.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens een bedrijventerrein te realiseren in het plangebied. Ten behoeve van de realisatie van het bedrijventerrein zal de woning worden gesloopt en zullen onder andere bomen en struiken verwijderd moeten worden.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

In 2010 is door Econsultancy een activiteitenplan (rapport 10106144 APE.G02.ECO3) opgesteld naar aanleiding van de resultaten van het voorgaand ecologisch onderzoek (rapport 10015000, APE.G02.ECO1). In 2010 betrof de onderzoekslocatie en het plangebied een groter gebied in vergelijking met de huidige situatie. De ontsluitingsweg door de tuinen ten noorden van het bedrijventerrein wordt niet meer gerealiseerd. Uit het onderzoek is destijds gebleken dat op de onderzoekslocatie beschermde functies voor steenuilen, huismussen en vleermuizen aanwezig zijn.

Vanwege een wijziging in de omvang van het plangebied en het verlopen van de geldigheid van de onderzoeken uit 2010, is het ecologisch veldonderzoek in 2016 geactualiseerd (rapport 1265.001). Ook uit het onderzoek in 2016 is gebleken dat op de onderzoekslocatie beschermde functies voor huismussen, steenuilen en vleermuizen aanwezig zijn. Hieronder worden de resultaten ten aanzien van de huismus, de steenuil en vleermuizen beknopt besproken.

Huismus

In 2010 tijdens het ecologisch onderzoek (rapport 10015000, APE.G02.ECO1) is circa een tiental huismusnesten op de te slopen bebouwing van de woning aan Kieveen 10 aangetroffen. In het onderzoek in 2016 was de kolonie kleiner en zijn nog 7 nesten van huismussen aangetroffen bij de woning van Kieveen 10.

Steenuil

Op basis van de gegevens verkregen uit het eerder ecologisch onderzoek uitgevoerd door Econsultancy (rapport 10015000, APE.G02.ECO1), is geconcludeerd dat in de directe nabijheid van het plangebied een steenuil broedde. In de periode tussen half februari en half april 2010 is een drietal veldbezoeken uitgevoerd om inzichtelijk te krijgen in hoeverre steenuil gebruik maakt van het plangebied. Er is bij de inventarisatie gebruik gemaakt van geluidnabootsing. Op het erf van de boerderij ten zuidwesten van de onderzoekslocatie, aan de Molenallee 7-9, bevindt zich een territorium van steenuil. De steenuil is alle veldbezoeken roepend op het erf waargenomen.

Tijdens het onderzoek in 2016 is wederom in de Molenallee 9 bij de nestkast een baltsende steenuil waargenomen. Tevens is een foeragerend individu aangetroffen bij de loods aan de Kieveen 5.

Vleermuizen

Op de onderzoekslocatie bevindt zich één woonboerderij (Kieveen 10), deze wordt gesloopt. De boerderij op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van geschikte openingen die toegang verlenen tot verblijfruimtes of ruimtes onder dakpannen. De veldbezoeken zijn, conform het vleermuisprotocol rond schemer aangevangen om te beoordelen of er verblijfplaatsen in de bebouwing aanwezig zijn. Tijdens de veldbezoeken gedurende de zomer- en kraamperiode voor vleermuizen is rond de bebouwing weinig tot geen vleermuisactiviteit waargenomen. Het kan nooit worden uitgesloten dat een enkele vleermuis incidenteel van de bebouwing gebruik maakt, maar de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats is niet te verwachten. Hierbij wordt opgemerkt dat het seizoen 2010 een relatief slecht seizoen is voor vleermuizen, er worden minder vleermuizen waargenomen op plaatsen waar ze normaliter wel aanwezig zijn. Ook is het in het voorjaar van 2010 lang koud gebleven. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning is de aanwezigheid van een kraamkolonie echter redelijkerwijs uitgesloten.

Tijdens het onderzoek in 2016 is vastgesteld dat de woning aan de Kieveen 10 wordt gebruikt als zomer- en paarverblijfplaats door één gewone dwergvleermuis. Een kraamverblijfplaats of een verblijfplaats van andere soorten dan de gewone dwergvleermuis zijn wederom niet aangetroffen.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar **huismus** zijn tussen 1 april en 15 mei twee veldbezoeken uitgevoerd, gedurende de ochtend. Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor huismus.

Voor het onderzoek naar **steenuil** zijn in de periode half februari tot half april een drietal avondbezoeken uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van geluidsnabootsing. De inventarisatiemethode is overeenkomstig met de methode die opgesteld is door Steenuilenoverleg Nederland (STONE) en het kennisdocument van de steenuil (BIJ12, versie juli 2017). Tijdens het onderzoek is zowel de onderzoekslocatie als de directe omgeving (enkele honderden meters rondom de onderzoekslocatie) onderzocht op aanwezigheid van steenuil territoria.

Voor het onderzoek naar **vleermuizen** zijn in de periode half april tot oktober in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functie noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van twee waarnemers per veldronde. Verwacht wordt dat met vijf bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek wordt gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Voor het onderzoek naar **kleine marterachtigen** (wezel, bunzing en hermelijn) is met behulp van twee open camervol opstellingen en twee mostela's in de periode van juni tot en met half augustus de functie van de onderzoekslocatie voor kleine marterachtigen onderzocht. De onderzoeksinspanning bedraagt in totaal zeven weken.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek heeft bestaan uit diverse veldbezoeken. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep

		2019				2020					
		augustus	september	oktober		februari	maart	april	mei	juni	juli
vleermuizen	tijdstip	-	2 x avond	-			1 x ochtend*		2 x avond*		-
	datum	4 september en 26 september 2019					7 mei 2020		20 mei en 30 juni 2020		
	functie	paar/baltsverblijf					zomerverblijf		zomer- kraamverblijf		
huismus	tijdstip	-					2 x overdag		-		
	datum						16 april en 8 mei 2020				
	functie						nestlocaties				
Steenuil	tijdstip					3 x avond					
	datum					4 maart, 17 maart en 7 april 2020					
	functie					Territorium					
Kleine marter-achtigen	tijdstip							In totaal 6 weken			
	datum							1 x per 2 weken uitgelezen			
	functie							terreingebruik en voortplantingsplaatsen			

* het veldwerk is door twee personen uitgevoerd.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen, huismussen en steenuilen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken voor vleermuizen was de temperatuur lager dan 9 °C. De windsnelheid lag beneden de 4 Bft. en er was geen sprake van neerslag.

Tabel II. *Omstandigheden aanvullende onderzoeken steenuilen, huismussen en vleermuizen*

Datum	Tijd	soort	Weersomstandigheden
4 september 2019	21:15 – 23:15	Vleermuizen	13 °C windkracht 1 bft, droog en halfbewolkt
26 september 2019	20:30 - 22:30	Vleermuizen	15 °C windkracht 2 bft. en bewolkt, laatste kwartier lichte motregen
4 maart 2020	19:00 - 21:30	Steenuil	5 °C, windstil, helder en droog
17 maart 2020	19:15 – 21:30	Steenuil	8 °C windstil, helder en droog
7 april 2020	21:00 - 23:00	Steenuil	12 °C, windstil, helder en droog
16 april 2020	8:00 - 10:00	Huismus	7 °C helder en droog
7 mei 2020	8:00 - 10:00	Huismus	9 °C helder en droog
8 mei 2020	3:50 - 5:55	Vleermuizen	9 °C windkracht 1 bft. helder en droog
20 mei 2020	21:30 - 23:30	Vleermuizen	15 °C windkracht 2 bft. halfbewolkt en droog
30 juni 2020	22:00 - 00:00	Vleermuizen	16 °C windkracht 3 bft. en bewolkt

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

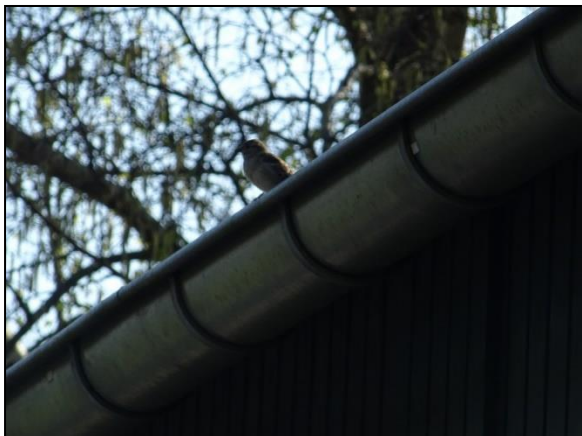
5.1 Steenuil

In het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn geen steenuilterritoria aangetroffen. Tijdens geen enkel veldbezoek zijn roepende, baltsende of foeragerende steenuilen aangetroffen. In de directe omgeving van de locaties waar in 2010 en 2016 nog wel steenuilterritoria zijn aangetroffen, zijn afgelopen jaren al verschillende herontwikkelingen geweest. Het is op basis van de beschikbare informatie niet vast te stellen wat heeft geleid tot verdwijning van de steenuilen in de omgeving van de onderzoekslocatie, maar mogelijk dat de recente ontwikkelingen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie de doorslag hebben gegeven.

De enige bijzonderheden tijdens de veldbezoeken was de aanwezigheid van een territoriaal paartje bosuilen die tijdens elk veldbezoek zijn aangetroffen te hoogte van de Molenallee. Ook is tijdens twee veldbezoeken voor vleermuizen een foeragerende kerkuil waargenomen op de onderzoekslocatie en de directe omgeving. De onderzoekslocatie maakt dus onderdeel uit van het territorium van een kerkuil.

5.2 Huismus

In het onderzoeksgebied zijn twee paartjes huismussen aanwezig. De nesten van de huismussen bevinden zich in huismuskasten die aan de schuur bij de woning aan Kieveen 10 hangen (figuur 5, 6 en 7). In de woning van Kieveen 10 zelf zijn geen in- of uitvliegende huismussen gezien. De huismussen gebruiken voornamelijk het erf en de tuin rondom de woning als leefgebied.

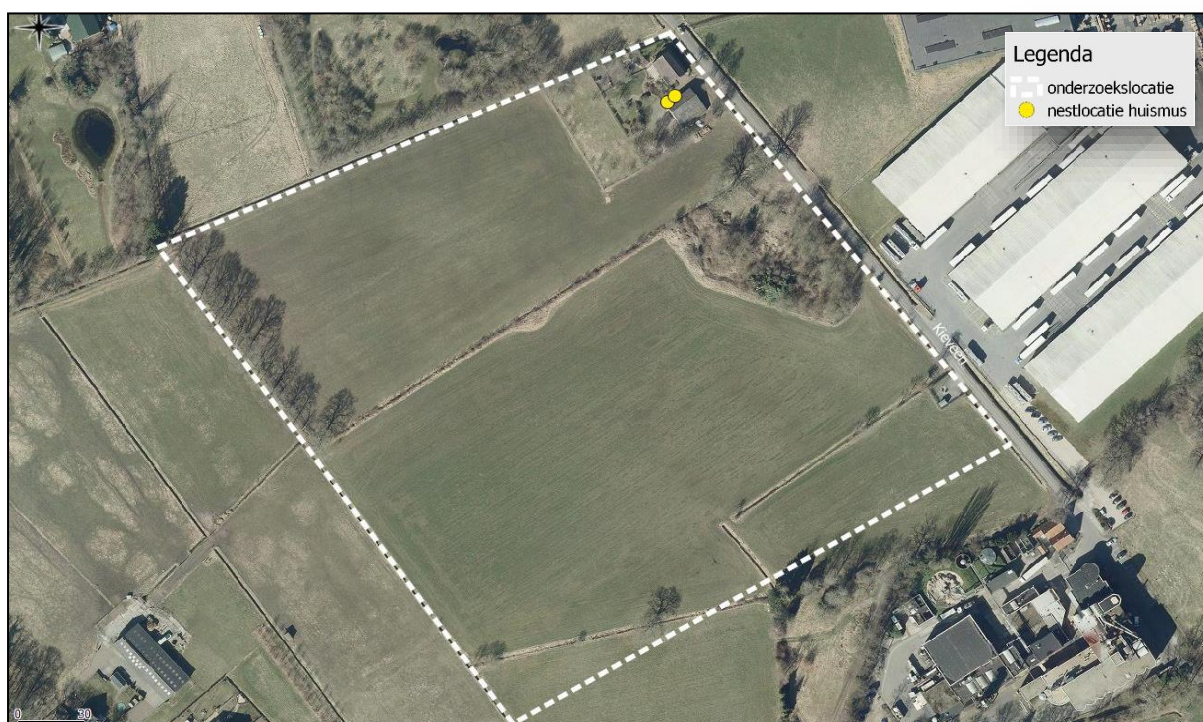

Figuur 5. Vrouwte huismus bij dakgoot schuur bij Kieveen 10.

Figuur 6. Eén van de twee huismuskasten aan de schuur van Kieveen 10. In beide kasten bevindt zich één nest.

In 2010 waren er nog 10 territoria van huismussen aanwezig op het erf bij Kieveen 10, in 2016 was dit aantal afgenomen tot 7 territoria en in 2020 is dit aantal verder afgenomen tot slechts 2 paartjes. De huismussen die nu op het erf aanwezig zijn, betreft dus een restpopulatie van een voorheen grote populatie huismussen. Een mogelijke oorzaak is dat er al langere tijd geen (klein)vee meer aanwezig is op en rond het erf van Kieveen 10. Dichtbij zijnde populaties huismussen bevinden zich bij woningen en boerderijen aan de Hoofdweg.

Figuur 7. Verspreiding van de huismus op basis van inventarisatie in het seizoen 2020.

5.3 Vleermuizen

In het onderzoeksgebied in tijdens het tweede veldbezoek een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen. De baltsende gewone dwergvleermuis vloog gedurende het gehele veldbezoek rondom de woning, dus vertoonde duidelijk binding met de bebouwing. Aangenomen mag worden dat in de woning aan Kieveen 10 een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig is, dit bevestigd ook het eerdere beeld van het onderzoek in 2016. Verblijfplaatsen van andere soorten dan de gewone dwergvleermuis zijn niet aangetroffen.

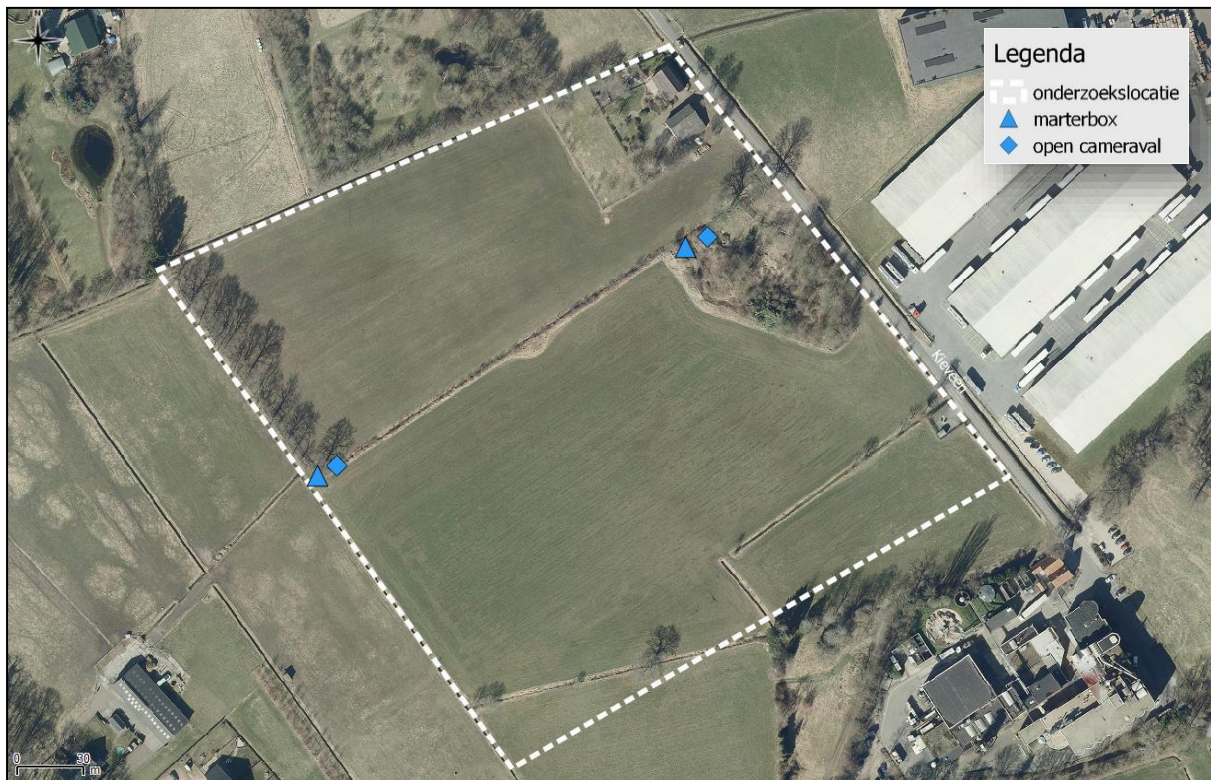
Tijdens de veldbezoeken voor zomer- en paarverblijfplaatsen zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. Opvallend was dat er relatief weinig vleermuisactiviteit was op de onderzoekslocatie en de omliggende bosjes en houtwallen. Gedurende alle veldbezoeken zijn van of naar de oostzijde enkele passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen en een enkele keer een passerende laatvlieger. Het vermoeden bestaat dat de verblijfplaats(en) van deze vleermuizen zich aan de andere zijde van het Apeldoorns kanaal bevinden. De resultaten van het vleermuisonderzoek zijn weergegeven op figuur 8.

Figuur 8. Verspreiding van vleermuizen op basis van inventarisatie in het seizoen 2019 en 2020.

5.4 kleine marterachtigen

In het onderzoeksgebied zijn twee open camera opstellingen en twee marterboxen geplaatst om de aanwezigheid van kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn) vast te kunnen stellen danwel uit te kunnen sluiten. De camera's zijn zo geplaatst dat ze langs potentieel leefgebied en verbindingroutes op de onderzoekslocatie staan, om zo de trefkans te optimaliseren. De opstelling van de camera's is weergegeven in figuur 9.

Figuur 9. Verspreiding van de martercamera's op de onderzoekslocatie.

Tijdens het onderzoek zijn geen marters waargenomen. De open camera's hebben geen beelden opgeleverd van zoogdieren. In de marterboxen zijn enkel bosmuizen en rosse woelmuizen veelvuldig waargenomen (zie figuren 10 en 11). Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan het voorkomen van een essentiële functie voor wezel, bunzing of hermelijn met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

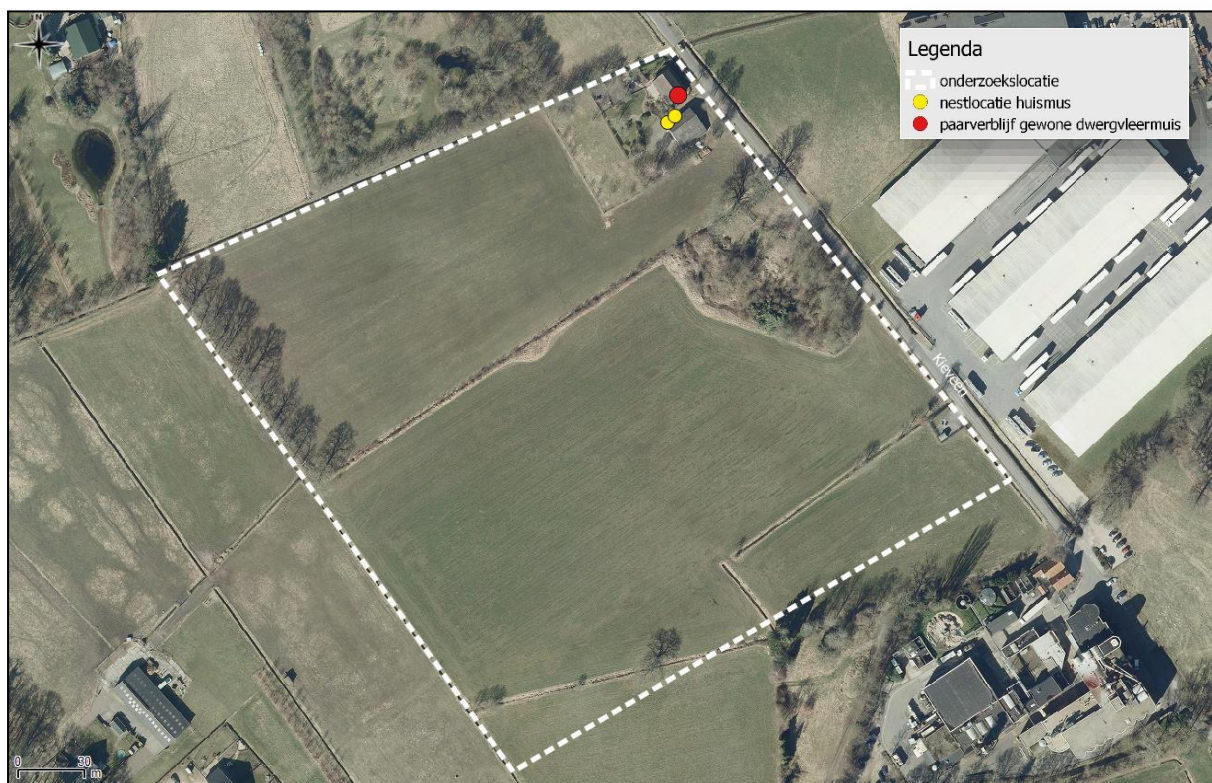
Figuur 10. Rosse woelmuis in oostelijk gelegen marterbox.

Figuur 11. Bosmuis in oostelijk gelegen marterbox.

5.5 Samenvatting

In figuur 12 zijn de resultaten van het onderzoek samengevat weergegeven. Samengevat zijn er in de nestkasten aan de schuur bij Kieveen 10 twee nesten van huismus aangetroffen. Het belangrijkste leefgebied van de huismussen betreft het erf rondom de woning. Ook is een paarverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis aangetroffen in de woning van Kieveen 10. Beschermd functies voor steenuilen en kleine marterachtigen zijn op basis van de geleverde onderzoeksinspanning met voldoende zekerheid uit te sluiten. Tot slot wordt de onderzoekslocatie regelmatig gebruikt door een kerkuil om te foerageren.

Figuur 12. Verspreiding resultaten veldonderzoek in het seizoen 2019 en 2020.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Steenuil en kerkuil

De steenuil en kerkuil vallen onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen.

Omdat steenuilen een klein territorium hebben welke jaarrond intensief wordt gebruikt, kan de kwaliteit van het omliggende leefgebied essentieel zijn voor het voortbestaan van een nestplaats. Zowel op de onderzoekslocatie als in de directe omgeving zijn geen territoria van steenuilen aangetroffen. Dit betekent dat negatieve gevolgen voor steenuilen uit te sluiten. Met de voorgenomen ingreep zal geen vaste rust- of voortplantingsplaats en ook geen essentieel leefgebied worden aangetast. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van steenuilen is daarom uitgesloten.

Het plangebied maakt onderdeel uit van het leefgebied van een kerkuil. Op de onderzoekslocatie en de directe omgeving zijn geen vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig. Het planvoornemen zal daarom niet leiden tot aantasting van een beschermde nestplaats of roestplaats. Een kerkuilterritoria in over het algemeen tussen de 60 en de 1.200 hectare groot, afhankelijk van de kwaliteit van het leefgebied (BIJ12). Gezien het aanbod van geschikt leefgebied in de directe omgeving en het feit dat het planvoornemen betrekking heeft op maximaal een klein deel van het territorium, is niet de verwachting dat er sprake zal zijn van aantasting van essentieel leefgebied voor de kerkuil.

6.2 Huismus

Ook de huismus valt onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen.

Met de voorgenomen ingreep zal zowel de twee nestlocaties als de essentiële leefomgeving van de laatste twee overgebleven huismuspaartjes verloren gaan. Dit betekent dat er sprake zal zijn van overtreding van artikel 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming. Voor overtreding van deze verbodsbepaling zullen zowel tijdelijke als permanente mitigerende maatregelen getroffen moeten worden welke staan beschreven in een projectplan, en zal ontheffing aangevraagd moeten worden bij de provincie Gelderland. Artikel 3.1 lid 4 en 5 betreft het opzettelijk storen van huismussen. Met de voorgenomen ingreep zal geen overtreding van deze verbodsbepaling optreden omdat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort.

6.3 Gewone dwergvleermuis

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Bij de sloop van de bebouwing is het niet te voorkomen dat wegnemen, vernielen of beschadigen optreedt, waardoor artikel 3.5 lid 4 wordt overtreden. Door het treffen van maatregelen kan de functionaliteit voor de soort behouden blijven. Hiermee wordt overtreding van de Wet natuurbescherming echter niet voorkomen en is een ontheffing noodzakelijk.

Artikel 3.5 lid 2 betreft het opzettelijk verstoren van dieren. Bij het weggagen van een vleermuis, als gevolg van de sloop is sprake van voorwaardelijke opzet en is het artikel van kracht, echter heeft het verjagen niet tot doel om de staat van instandhouding negatief te beïnvloeden, maar juist om doden en verwonden te voorkomen. Er zullen echter handelingen verricht moeten worden die specifiek bedoeld zijn om dieren te verstoren. Juridisch gezien is er sprake van overtreding van het verbodsartikel, zodat een ontheffing noodzakelijk is.

6.4 Kleine marterachtigen

Kleine marterachtigen vallen onder het beschermingsregime van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming (andere soorten). Volgens artikel 3.10 lid 1a is het verboden kleine marterachtigen opzettelijk te doden of te verwonden. Ook is het volgens artikel 3.10 lid 1b verboden de vaste rust- en voortplantingsplaatsen van kleine marterachtigen te beschadigen of te vernielen.

Tijdens het onderzoek zijn geen waarnemingen gedaan van kleine marterachtigen. Tevens zijn er tijdens geen enkel terreinbezoek sporen van marters aangetroffen. Het is daarmee met voldoende zekerheid uit te sluiten dat de onderzoekslocatie onderdeel uitmaakt van essentieel leefgebied van bunzing, wezel of hermelijn, waarmee overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van kleine marterachtigen uit te sluiten is.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van de omgevingsdienst Veluwe IJssel een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Kieveen te Loenen.

Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de ontwikkeling van het plangebied tot een bedrijventerrein.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een bedrijventerrein te realiseren in het plangebied. Ten behoeve van de realisatie van het bedrijventerrein zal de woning worden gesloopt en zullen onder andere bomen en struiken verwijderd moeten worden.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

Samengevat zijn er in de nestkasten aan de schuur bij Kieveen 10 twee nesten van huismus aangetroffen. Het belangrijkste leefgebied van de huismussen betreft het erf rondom de woning. Ook is een paarverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis aangetroffen in de woning van Kieveen 10. Beschermde functies voor steenuilen en kleine marterachtigen zijn op basis van de geleverde onderzoeksinspanning met voldoende zekerheid uit te sluiten. Tot slot wordt de onderzoekslocatie regelmatig gebruikt door een kerkuil om te foerageren.

Conclusie

Met de voorgenomen ingreep is sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van twee nesten van huismus en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Om negatieve gevolgen voor deze soorten te voorkomen zullen tijdelijke en permanente mitigerende maatregelen getroffen moeten worden, welke dienen te worden verwoord in een projectplan. Vervolgens zal ontheffing aangevraagd moeten worden bij de provincie Gelderland.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

